

باسمه تعالی شان العزیز

معاون محترم آموزش و پژوهش

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی آبادان

با عرض سلام و با احترام؛

ضمن قدردانی از حضور گرم و صمیمی کارشناسان محترم حوزه معاونت آموزش و پژوهش و اعضاء محترم هیات علمی آن دانشگاه، حسب دستور و به جهت ارسال شواهد و مستندات محتوای آموزشی "کارگاه یکروزه اخلاق در پژوهش های پزشکی" که در روز دوشنبه مورخ یازدهم بهمن ماه نودو پنج شمسی و با تمرکز بر مبانی؛ چالش های اخلاقی مرتبط با اخذ رضایت آگاهانه از آزمودنی و انتشار نتایج پژوهش های پزشکی، انجام شد؛ گزارش زیر تقدیم می گردد.

- ✓ این کارگاه یکروزه و مخصوص اعضاء محترم هیات علمی و کارشناسان حوزه پژوهش دانشگاه بود؛
- ✓ شروع کارگاه از ساعت هشت و چهل و پنج دقیقه تا دوازده و بیست دقیقه و مجدداً از سیزده و بیست دقیقه تا شانزده و چهل و پنج دقیقه با ادغام زمان استراحت در حین انجام برنامه بود؛
- ✓ روش اجرا بصورت ارایه سخنرانی، بحث و پرسش و پاسخ، با استفاده از کلیه وسایل کمک آموزشی مورد نیاز بود؛
- ✓ موضوعات آموزشی که در پوشه تصویری ارایه شده بصورت ppt، تقدیم حاضران گردید و سپس هر کدام به بحث و تبادل نظر گذاشته شد، به شرح زیر است. بدیهی است محتوای آموزشی، مجموعه ای مشتمل بر این پوشه، ارایه نظرات مدرس و شرکت کنندگان در کارگاه می باشد:
- ضرورت تشکیل کارگاه و هم اندیشی، انتظارات و اهداف آن؛
- کار گروهی چیست؟ چرا نیازمند آن هستیم؟ اصول کار گروهی کدامند؟ نتایج آن چه خواهد بود؟؛

- تعاریفی از اخلاق؛ اخلاق پزشکی؛ فلسفه اخلاق، برخی مکاتب اخلاقی، نظر اندیشمندان اسلامی در خصوص اصول مکتب "اصول گرایی" اخلاقی؛
- حرفه مندی و رفتار حرفه ای چیست؟ ویژگی های حرفه مندان حوزه سلامت کدام است؟ مصادیق رفتار حرفه ای در محققین کدام است؟، نتایج رفتار حرفه ای در پژوهش چیست؟
- راز پوشی و تعاریف آن، حریم خصوصی و انواع آن، اهمیت و ضرورت آنها، اهمیت آن از نظر قوانین جاری کشوری، چالش های اخلاقی راز پوشی در پژوهش، شرایط افشاء سرحرفه ای در پژوهش، چالش های اخلاقی حرفه ای در فرآیند پژوهش یعنی از طراحی تحقیق تا انتهای انتشار نتایج (نظیر جمع آوری داده ها و حفظ و نگهداری آنها، کدگذاری و بی نام کردن و . . .) چه هستند و چگونه می توان آنها را مدیریت نمود؟؛
- رضایت آگاهانه در پژوهش یعنی چه؟، "موافقت" در پژوهش چیست؟، ویژگی های آگاهانه بودن رضایت کدام است؟، انواع روش های اخذ رضایت در پژوهش و چالش های مرتبط با آن، ارایه چند مثال بصورت "مورد" از مقالات اخیر ایران و تحلیل چالش های اخلاقی آنها از جهت اخذ رضایت آگاهانه، آنچه باید در فرم رضایت آگاهانه برای پژوهش نوشته شود؛
- گروههای آسیب پذیر(خاص) شامل چه گروههایی است؟، در چه شرایطی این گروهها آسیب پذیرترند؟، آیا اساساً پژوهش بر این گروهها از نظر اخلاقی مجاز است؟، شرایط پژوهش بر این گروهها شامل چه ملاحظات اخلاقی حرفه ای است و چگونه باید آن را مدیریت کنیم؟، رازپوشی حرفه ای، اخذ رضایت آگاهانه از تصمیم گیر جایگزین و اخذ موافقت برای شرکت افراد این گروهها در پژوهش، چه چالش های اخلاقی را شامل می شود؟، تعریف حداقل میزان خطر قابل قبول برای انتخاب افراد این گروهها در پژوهش های درمانی و غیر درمانی چیست؟؛
- تعاریف تعارض منافع، تعارض منافع در پژوهش چیست؟، مصادیق اهداف اولیه و ثانویه محقق، روش های مدیریت تعارض در پژوهش کدامند؟، چه شرایطی، تعارض منافع نیستند؟؛

- چالش های اخلاقی در انتشار نتایج پژوهش، علل اصلی نزول جایگاه رتبه یک کشور در پژوهش، اهمیت نقش پژوهش و نشر آثار پژوهش هر دانشگاه در شاخص های ارزشیابی دانشگاهها، مالکیت داده و شاخص های نویسندگی و تالیف یک اثر، ترتیب نوشتن اسامی نویسندگان یک اثر، نویسنده میهمان و افتخاری و نویسنده از قلم افتاده، بخش تقدیر و تشکر یک مقاله و افراد یا موسسات جای گرفته در این بخش، جعل داده ها، دستکاری آنها و انواع آن، سرقت معنوی و انواع آن، چالش های اخلاقی مربوط به ارسال مقاله به چند مجله در یک زمان، علل اصلی سوءرفتار اخلاقی حرفه ای در انتشار نتایج تحقیق، چگونه از این سوءرفتار جلوگیری کنیم و چگونه به بهترین شکل ممکن از مراجع دیگر استفاده نماییم بدون اینکه مرتکب رفتار مغایر با اصول اخلاقی حرفه ای شویم؟، آیین نگارش و تفسیر و خلاصه نمودن و برداشت از مراجع به چه اشکال مناسبی ممکن است؟، آشنایی با کمیته بین المللی اخلاق نشر COPE .

در پایان، با تعامل همه حاضران، بخش پرسش و پاسخ، بحث و تبادل نظر داشتیم؛

حضور اعضاء محترم هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی آبادان و همکاری مشفقانه این عزیزان و همچنین اعضاء محترم کمیته اخلاق، در طول برگزاری کارگاه، موجب افتخار بنده بود و بسیار از این بزرگواران آموختم. از معاون محترم آموزش و پژوهش دانشگاه، جناب آقای دکتر محبوبی که حامی برگزاری این برنامه آموزشی بوده اند، سپاسگزارم.

ارادتمند و دعاگو، دکتر محسن فدوی، مدرس کارگاه